ASSERTIONES JURIDICÆ DE IVRISDICTIONE

QVAS
EX DECRETO ET AVTORITATE AMPLISSIMI ICTORVM ORDINIS IN ILLVSTRI IVLIA

PRAESIDE
AMPLISSIMO ET CONSVLTISSIMO VIRO
DN. HENRICO BINNIO, ICto
PROFESS. INSTITUT. ET JURIS CRIMINAL. ORDIN. FACVLT. IVRID. HODIE DECANO ET DICASTERII GVELPHICI ASSESSORE, FAVTORE SVO ÆTATEM COLENDO

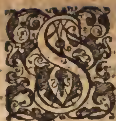
PRO LICENTIA
SVMMOS IN VTROQVE IVRE HONORES AC PRIVILEGIA DOCTORALIA CONSEQVENDI
PVBLICAE CENSVRAE SVBMITTIT
GODOFREDUS FURMANNUS
IVR. PRACTICVS.
AD DIEM XX IX. M. MARTII
IN IVLEO MAIORI
HORIS ANTE ET POMERIDIANIS

HELMAESTADII,
Typis HENNINGI MULLERI Acad. Typogr.
ANNO CIↃ IↃ C LXI.

NObilem Jurisdictionis materiam operosis hîc jam ferre laudibus, necesse minimè arbitror: quippe cum excellentiam ejus difficultas, dignitatem utilitas commendet. Quæ causa fuit, quod magnorum semper Jureconsultorum personæ, quarum doctrina & eruditio ignorantiam vulgi supergressa, antiquitus simulac nostris temporibus in hujus argumenti genere desudarint. Quod uti accuratè ab illis, commodeq; satis instructum, ita uberius in præsenti potuisse edisseri, multaque me omisisse, quæ dici poterant, lubens profiteor. Enimverò non mihi stat, omnia juxta meditatum enumerare ordinem, sed liberrimâ festinantis calami scriptione pauca hîc attingere. Mihi propositum haud aliud nunc fuit, quàm consvetudini Academicæ hujus dissertationis periculo satisfecisse.

THESIS I.

Vmmam, nec limitatam in cives ac subditos potestatem Majestatem appellare est moris, eâque non tantùm Principem Romanum, sed unumquemque Regem, unamquamq; Rempublicam, ab obsequio imperij alterius alienam, quantumvis exiguam, gaudere, res adeò publicæ veritatis est, ut neminem ferè hodie reperiri existimem, qui vocet in dubium.

II.

Ex majestate, tanquam fonte, jurisdictionem omnem originem trahere, ab eâque magistratum instar lunæ, lumen à sole mutuantis, opes accipere mutuas, cum reposcantur reddendas, certius est, quàm ut probatione indigeat: quippe quæ una ipsa ac eadem jurisdictionis tribuendæ ejusdemque Præsides conficiendi, tollendique viribus pollet.

III.

Majestas Romana ut aliàs singulorum, alias primorum, aut populi arbitrio composuit subjectos, diversosque habitùs ac vultùs ludente in rerum humanarum flexu seculorum genio sortita, ita magistratuum indeque jurisdictionis Romanæ non simplex semper facies extitit, sed varia, pro translatione videlicet gubernaculi ac officiorum.

IV. Con-

IV.

Consules Romani in libero regiminis statu ac inter initia potentiæ singularis temperandæ gerendæque publicæ Rei destinati imprimis videbantur: constitutâ autem Imperatorum fortunâ, senatusque autoritate in submissam ipsorum adulationem progressâ, præter voluntariam jurisdictionem ac honorem Fastis nomina imponendi specioso illi quidem, sed collabefacto à principibus titulo, pauca admodum superfuerunt.

V.

Prætores sub Optimatum, ac aliquandiu adhuc sub soluti Regni potentatu non tantùm civiles controversias, sed etiam quasdam criminales distrahendi, annuaque edendi edicta retinebant libertatem: quæ rimari malle quàm revereri quanquam seculi illius crimen erat, à gradu tamen, in quem promoti fuerant, posteriùs depulsi, umbram saltem haud pertinacis felicitatis servârunt, ita ut secutis temporibus nudum tantùm non atq; inane inclinatæ dignitatis verbum maneret, senescensq; honor converteretur in onus, ludis edendis nuncupatum, dicatumq;.

VI.

Iurisdictio Iustinianea, si intra genuinam significationem respiciatur, rectè definitur per notionem (*a*) quæ jure magistratus competit: quanquam in sensu latiori accepta, quo extraordinaria & de

criminibus cognitio in appellationem ipsius concessit, non malè sequens adumbratio, quod nimirum sit notio magistratui competens, in decisione quæstionis, an jus sit, nec ne, consistens, eidem quadrare possit.

(a) *l. 99. ff. de verb. sign. l. 5. pr. ff. de re jud.*

VII.

Iurisdictionem vocabulo potestatis ritè definiri, & pernegant non pauci, à & nobis non probatur, cum Logicæ præcepta prohibeant genus remotum speciebus imponere.

IIX.

Notio, quæ in civilibus, privatisque causis versatur, non tamen omnibus, sed ijs tantùm, de quibus citra specialem permissionem ex hac solà ratione, quod ad magistratus ordinarij sortem subvectus, cognoscendi, statuendiq; veniam quis accepit, jure magistratus competere dicitur, ac jurisdictio vocari adsolet: *(a)* Quæ verò criminalium rerum, earumque civilium indagationi insistit, de quibus vel præter ordinem certi delecti, vel ipsi etiam regulares tribunalium moderatores, non tamen injuncti muneris admonitu, verùm ex peculiari Legis indulgentiâ constituunt, ei jurisdictionis propriè dictæ significatum non convenire, juris Iustinianei testatiori memoriâ satis superq; corroboratum. *(b)*

(a) *l. 1. ff. de off. ejus.* (b) *d l. 1. & l. 6. §. 2. ff. de tutel.*

l. 1. &

l. 1. & 11. ff. de reb. eor. qui sub tut. vel curâ sunt, l. 2. §. 1. ff. de off. ejus, l. 8. in pr. & §. 1. junct. §. 18. ff. de transact.

IX.

Notionem domestico magistratûs jure quæsitam mandari posse (*a*) nihil sanè dubitandum est: quæ verò lege, senatusconsulto, vel constitutione Principis speciatim obtigit, eam alterius operâ expediri (nisi jure quo singulari (*b*) delegatio sustineatur) aut creditâ jurisdictione transferri, Iustiniani placita resistunt. (*c*)

(*a*) *l. 1. ff. de off. ejus.* (*b*) *l. 13. & pen. ff. de off. proconf.* (*c*) *d. l. 1.*

X.

Mixtum imperium, quod jurisdictioni cohæret, mandari potest, (*a*) delatàque jurisdictione discedentem prosequitur, (*b*) judicij autem publici exercitium, merumque imperium, uti magistratus officio non tribuitur, sed peculiari legis præsidio, ita commendari nequit, nec delegatâ jurisdictione transmittitur: (*c*) quanquam ut ex causis justæ absentiæ, (*d*) infirmitatis, similibusque (*e*) alteri committatur, jus Cæsareum antiquius juxta ac posterius, hodieque non raro per alium absolvatur, nostrorum temporum secta patiatur.

(a) *l. pen. §. 1. ff. de off. ejus.* (b) *l. 1. §. 1. l. fin. §. 1. d. t.* (c) *l. 1. d. t. l. 6. pr. ff. de off. proconf.* (d) *l. 1. pr. ff. de off. ejus* (e) *Const. Crim. Carol. V. art. 2.*

XI. Tu-

XI.

Tutoris datio, etsi jus dicentis officio sit copulata, (*a*) & à magistratu non nisi pro jurisdictione peragatur, (*b*) ejus tamen functionem alteri dari (nisi hæc separatim copia fuerit (*c*) permissa) aut delegatâ jurisdictione trajici (*d*) vix ac ne vix quidem affirmabit, qui non vi jurisdictionis, sed specialioris concessus huic conferri cogitaverit, quem juris condendi fastigium tenentes istas partes obire nominatim præcipiunt. (*e*)

(a) *l.* 1. *ff. de jurisd.* (b) *§.* 4. 5. *Inst. de Attil. tut.* (c) *l.* 13. *& pen. ff. de off. proconf. l.* 1. *§.* 1. *ff. de tut. dat. ab his.* (d) *l.* 8. *pr. ff. de tut. dat. ab his.* (e) *l.* 6. *§.* 2. *ff. de tutel.*

XII.

Divisionem jurisdictionis in propriam & mandatam esse generis æquivoci, non univoci, nec eò valere, ut species subjectas peræquè sibi vindicet, sed ipsam jurisdionem in membri prioris, ejus saltem usuram in posterioris venire complexum, superiora vel leviter intuenti indicio erunt.

XIII.

Mandatâ jurisdictione qui fungitur, alienam tuetur, (*a*) nec potis est per alium eam procurare, (*b*) à principe autem profectam qui suscipit, etsi alterius vicem gerat, in propriâ tamen non alienâ radicatur, eamque alteri suffecto committere non prohibetur.

(a) *l.* 1. *§.* 1. *& l* 3. *ff. de off. ejus.* (b) *l. ult pr. d. t. l.* 5. *ff. de jurisd.*

XIV. Ju-

XIV.

Iurisdictio mandata, si qui mandavit, eam revocet, aut moriatur, causâ adhuc integrâ, *(a)* regulariter finitur, cum persona quæ repræsentetur, deficiat, sed si, postquam negotium geri cœptum, decesserit, ibi, ubi inchoatum, explicetur. *(b)*

(a) *l. 6. ff. de jurisd. §. 9. Inst. de mand.* (b) *d. l. 6. l. 30. & 49. §. 1. ff. de jud.*

XV.

Contra ea etsi mandatum jurisdictionis, morte mandantis interveniente, si eam mandatarius ignoraverit *(a)* vires suas adhuc obtineat; morte tamen mandatarij, *(b)* cujus fides electa, aut si magistratus officium deponat, vel sententiâ dictâ, factâque rei concreditæ executione *(c)* expirat.

(a) *l. 26. in pr. & §. 1. ff. mand.* (b) *§. 10. Inst. de mand. c. 42. X. de offic. & potest. jud. deleg.* (c) *c. 9. X. de off. & potest. jud. deleg.*

XVI.

Iurisdictio autem propria tàm novo successore constituto, *(a)* quàm ejus, qui eam exercet, & cui à summo principe est data, non tamen concedentis *(b)* morte finem sortitur, quanquam, si patrimonij jure obvenerit, in hæredem transeat.

(a) *l. 10. ff. de off. procons. & l. un. ff. de off. præf. August.* (b) *c. 2. de off. leg. in 6.*

XVII.

Majeſtati Romanæ, cum in magiſtratuum ordine non conſpiceretur, ſed culmine ſuo ſupra illorum nomen ſe levaret altiſſimè, nec tralatitio eorundem more de proletarijs quibuſque cauſis cognoſcere, ſed publicis curis cum maximè vacans, in commune, ne quid populo olim accidat ſecus, conſulere amaret, ad hæc, decernendo legibus potiùs ferendis, quàm juri dicendo incumberet, *(a)* jurisdictio verè dicta, quæ judiciorum præfectis jure ordinario admovetur, nec ſanciendo, ſed reddendo civico juri ex Legibus latis occupata, videtur deſuiſſe: quæ tamen majeſtatem radicaliter ac virtualiter, magiſtratum autem formaliter inſediſſe, ex adverſo non abſurdè dicitur.

(a) *l. ult. pr. C. de leg.*

XIIX.

Legati proconſulum jurisdictione propriâ quidem *(a)* ſed non ita indulgente utebantur, ut illorum injuſſu eam exercere manum haberent expeditam; *(b)* quorum tamen mandato jurisdictionem ſuſcitatam magis quàm ipſis datam verè condere poſſe videor.

(a) *l. 4. ff. de off. ejus. l. 13. ff. de off. proconſ.* (b) *d. l. 13.*

XIX. Iudi-

XIX.

Iudices à magiſtratu dati, ſeu pedanei, cum facti tantùm, quod geſtum narrabatur, veritatem ſpecularentur, neq; minùs ex ſuo ſenſu litigantiũ quæſtiones dirimere, quàm à jure illo, quod à magiſtratu præſcriptum acceperant ante, recedere ſuſtinerent, facile eſt intelligere, cur juriſdictione æquè ut mixto imperio exciderint *(a)* judicem autem à principe datum juriſdictionis, eaque propter ipſius imperij exercitio *(b)* contendere auſim cum eo, cui à magiſtratu juriſdictio demandata.

(a) *l. 15. pr. ff. de re jud. l. 5. pr. d. t. & l. ult. C. ubi & ap. quem.* (b) *l. un. C. qui pro ſua. l. 5. C. de jud. l. 3. ff. de juriſd.*

XX.

Iuriſdictio ex more loquendi interpretibus quibuſdam familiari in legitimâ poteſtate de qualibet re ſtatuendi, & ſtatuti faciendi ponitur, ac in tres ſpecies, nempe in Imperium merum, mixtum, ac juriſdictionem ſimplicem, ſeu in ſpecie ſic dictam, diſtinguitur: quam quidem deſcriptionem ac diviſionem, cum longiori uſu cuſtodita, haud temerè ineptam, ſed, cum veritatem Legum Iuſtinianearum ante autoritates habeamus, illarum tamen argumentis defectam dixerim.

XXI.

Poteſtas à juriſdictione ſeparata, & ad animadvertendum in facinoroſos Lege data atque definita in jure Iuſtinianeo meri imperij cognomento audit: [a] quamvis qui diverſi hinc abeuntes, non nudam tantùm exequendi potentiam, ſed ipſam etiam notionem, ſeu juriſdictionem criminalem, in meri imperij nomen cadere, autumant, ſolennis ſeculo noſtro, inſtituti ſuffragio nitantur.

[a] *l. 3. ff. de juriſd.*

XXII.

Iuriſdictio criminalis etſi aliâ quàvis re citiùs quàm tutelâ imperii alicujus conjuncti carere queat (qui enim criminum cognitioni quis ſufficere poſſit, ſi ipſi reos annotandi, eoſque in vincula publica conjiciendi, ac cætera negotii hujus jubendi imperio interdicatur?) tantùm tamen abeſt, ut meri imperij patrocinium perinde requirat, ut etiam fieri poſſibile ſit, alterum cognoſcendi, alterum animadvertendi jure uti; (a) contra contingit, ut illi eidem, cui juriſdictio criminalis collocatur, pœnæ ſumendæ inſit autoritatas. (b)

(a) *ſ*. I. 2.

(a) §. 1. 2. 10. 11. *Inst. de susp. tut*, *l.* 1. §. 3. 8. *ff. eod.*
(b) *l.* 1. §. *ult. ff. de pœn.*

XXIII.

Meri imperij vim non ultimam tantùm ſcleratorum, aut aliam corporalem, quam Reſpublica pro modo admiſſi delicti deſiderat, ultionem imperare, ſed etiam ad quæſtionem, (*a*) relegationem, coercitationemque interdum pecuniariam, criminis, quo compellati conciderint, intuitu, inflictam (*b*) porrigere curſum, atque adeò ſontium cadavera inſequi, (*c*) voluere illi, qui leges Romanas condiderunt.

(a) *l.* 8. *ff. de quæst.* (b) *l.* 4. *ff. de interd. & releg.* (c) *l.* 1. *ff. de cadav. punit.*

XXIV.

Mero imperio olim conceſſo, ejus tantummodò uſus, non ipſum imperium ad vicarios pervenit: (*a*) de quo idem, provinciis ac pagis, quibus gubernandis præpoſiti erant Purpurati, Imperatorum rerum ſuarum non ita ſtudioſorum liberalitate in Principatus commutatis, illorumque fortunâ in ſobolem tranſmiſsâ, ex eouſque tempore qui opi-

nantur, Iuris quidem Iustinianei scientiâ sapere satis, sed cum monumentis, quæ historiam temporum vulgarunt, haud frequenter collocutos, cur asserere verear, non capio.

(a) *l. 1. pr. ff. de off. ejus.*

XXV.

Iurisdictionem enim Germanorum, ætati nostræ propriam, ad præcepta Romana veterisque Germaniæ qui exigunt, hi erunt ferè, qui miseriùs eam implicant, quàm explicant, ac quos non duriùs quàm literarum Romanarum, Germanicarumque expertes accusari oportet.

XXVI.

Mixtum imperium est potestas, cui jurisdictio inest (a) & quæ jure magistratus proprio, eodem atque ingenito competit.

(a) *l. 3. ff. de jurisd. l. 1. §. ult. ff. de off. ejus.*

XXVII.

Iurisdictio simplex etsi imperij mixti auxilio interdum non indigeat, (sicut, cum lege qui postulantur, dicto audientes sunt magistratibus, nec illis obsistere conantur) ac formæ discrimine ab eo

sejun-

ſejungatur, mutuo tamen objecti & ſubjecti vinculo connectuntur: hoc tantùm adjecto, quod minores magiſtratus, quibus cum ijs, quæ magis imperij, quàm juriſdictionis ſunt, negotium non eſt, (*a*) imperio, majori ſcilicet, deſtituti dicantur. (*b*)

(a) *l. 26. ff. ad minic.* (b) *l. 32. ff. de injur.*

XXIIX.

Iuriſdictio Germanorum patriæ celebrata terræ, duplex eſt, Criminalis & Civilis, quarum hæc civilibus negotijs decidendis, illa criminalibus cauſis cognoſcendis, ſupplicijsque onerandis conſtituta.

XXIX.

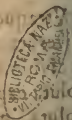
Vtraque, tàm Criminalis, quàm Civilis, pro loci diverſitate varias ſortitur nominationes, variasque diviſiones ac ſpecies admittit, quarum omnium abſoluta expoſitio, multis difficultatibus ſanè quàm involuta, mihi, qui minùs largiter nunc erogare tempus, laboriſque compendium facere inſtitui, non illis, diſconvenit, quibus diſputationem componentibus libelli figura non indecenter eſt in pretio, ac ſimilis in imitamento.

XXX.

Iuriſdictio Saxonica in duas præcipuè ſpecies, altam, ſeu ſuperiorem, & baſſam, ſeu inferiorem, diſcernitur: illa omne ferè merum, & quædam quæ intra mixti imperij, hæc juriſdictionem ſimplicem itemque nonnulla quæ inter cùm meri, tum mixti imperij ambitum comparent, includit. (a)

(a) *Ord. prov. Sax. tit.* was zu Ober- und Nieder Gerichte gehöret.

Atque hæc quidem in præſenti notare magis, quàm commonſtrare volui, quæ perſequi ultrà argumenti nobilitas pariter ac amplitudo poſtularent, ſed mihi, recentem adventum abitione commutare jam cogitanti, per temporis anguſtiam longiori eſſe non licet.

F I N I S.

